

gemeente harderwijk

Algemeen

Voorwoord

Voor u ligt de Begroting 2026-2029. Met deze begroting sluit ons college deze collegeperiode af. Het is onze laatste, en we zijn trots om te zeggen dat het een sluitende meerjarenbegroting is met een positief resultaat voor de komende jaren. De afgelopen vier jaar hebben we niet stilgezeten. We hebben hard gewerkt om onze gemeentelijke financiën op orde te houden. Dat vroeg vorig jaar om lastige keuzes en ombuigingen, maar die keuzes hebben ons nu rust en ruimte gegeven in ons huishoudboekje.

Terugbuigen

Het mooie is dat de financiële rust nu ook toelaat om wat 'terug te buigen'. Een van de meest in het oog springende maatregelen is dat de eerder voorgenomen verhoging van de Onroerende Zaak Belasting (OZB) met 5% vanaf 2026 niet wordt doorgevoerd. Dit betekent een directe verlichting voor onze inwoners en ondernemers. De OZB voor een gemiddelde woning daalt zelfs licht met -0,65%. Ook konden we de scherpste randen van bezuinigingen op onze culturele instellingen weghalen en de tariefsverhoging voor zwemlessen en recreatief zwemmen dempen.

Aan het begin van deze collegeperiode hebben we gezegd dat we regie zouden pakken op dossiers en vraagstukken. We hebben ons de afgelopen jaren enorm ingezet voor - en resultaat geboekt op uitdagingen: dossiers, zoals afval, theater, intercity, beschermd wonen en onderwijshuisvesting. Door de inzet en focus op deze onderwerpen, is er een stevige basis gelegd om met vertrouwen de blik te richten op wat écht nodig is: blijven investeren in de toekomst van Harderwijk en Hierden.

Vandaag bouwen aan morgen

Onze gemeente groeit en ontwikkelt zich en daarom blijven we volop investeren in projecten die bijdragen aan een duurzame en leefbare omgeving. We zetten in op klimaatadaptatie om onze gemeente weerbaarder te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast investeren we aanzienlijk in schoolgebouwen via het Integraal Huisvestingsplan (IHP), de realisatie van nieuwe woningen (zoals in Waterfront, Harderweide, Weiburg en Kranenburg) en zetten we stevig in op preventie in het sociaal domein (met aandacht voor de opgave Samenredzaamheid). Daarnaast blijven we inzetten op onze bereikbaarheid. Zo hebben we bijvoorbeeld een aanvraag gedaan bij het Rijk voor het realiseren van een keervoorziening. Onze bereikbaarheid per spoor wordt daarmee aanzienlijk verbeterd.

De professionele en toegewijde inzet van de ambtelijke organisatie en de scherpe blik van onze gemeenteraad hebben gezorgd voor deze solide financiële basis. Daarvoor wil ik iedereen vanaf deze plek hartelijk danken.

Het is een geruststellende gedachte dat wij met dit beleid, de resultaten die we hebben behaald en een overschot van €17,3 miljoen in de algemene reserve, middelen beschikbaar hebben voor belangrijke toekomstige ontwikkelingen. Zoals bijvoorbeeld de eerder genoemde keervoorziening, maar ook de realisatie van woonwagendplaatsen en meer parkeergelegenheid rondom de binnenstad. Met deze meerjarenbegroting laten we een gezonde financiële situatie na aan het volgende college. Zodat zij ruimte hebben om met hun plannen en ambities voor Harderwijk en Hierden aan de slag te gaan.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Wilco Mazier
Wethouder Financiën

Financiële positie

Actualisatie

Het vertrekpunt in de actualisatie van ons meerjarenperspectief wordt bepaald door de lopende begroting 2025-2028, aangevuld met de uitkomsten van de meicirculaire 2025 en de Kadernota 2026-2029.

Ontwikkeling begrotingssaldo

(bedragen x € 1.000,-)

Jaarschijf	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo (boekwerk begroting 2025-2028)	-6.196	-6.791	-4.725	-4.443
a. Besluit begroting - Ombuigingen categorie B	5.501	6.396	6.362	6.006
b. Div. begrotingswijzigingen (kostprijsonderzoek Jeugd, turap 2024, 1e turap 2025)	-1.072	-1.220	-1.508	-1.667
Startpunt Begrotingsaldo 2026-2029	-1.767	-1.615	129	-104
c. Kadernota 2026-2029 aanmeldingen	-3.601	-2.594	-2.288	-2.423
d. Dekking vanuit algemene reserve van incidentele aanmeldingen Kadernota 2026-2029	2.186	907	9	30
e. Terugdraaien/niet effectueren ombuigingen	-814	-835	-850	-850
f. Effecten meicirculaire gemeentefonds 2025, incl. verlaging ombuiging stelpost BCF	5.361	5.320	2.776	2.874
g. Indexatie budgetten	-584	-554	-553	-545
h. OZB opbrengsten en overige belastingen	637	562	600	420
i. Verbonden partijen	-1.006	-997	-979	-1.005
j. Salarisbegroting gemeente Harderwijk	-437	-361	-411	-421
k. Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling en stelpost volumeontwikkeling vanuit meicirculaire 2025	6.370	6.280	6.199	6.257
l. Zorgkosten sociaal domein / rijksbijdrage BUIG	-2.888	-2.888	-2.888	-2.888
m. Kapitaallasten en effect liquiditeitsprognose	781	70	-518	-295
n. Diversen	119	-284	-296	-338
Begrotingssaldo Begroting 2026-2029	4.357	3.011	930	712

De opbouw van het begrotingsresultaat 2026 - 2029 is als volgt te verklaren:

	Toelichting
a. Ombuigingen categorie B	Bij de begroting 2025-2028 is besloten de ombuigingen categorie B te effectueren.
b. Diverse begrotingswijzigingen	Het effect vanuit begrotingswijzigingen bestaat voornamelijk uit de meerjarige effecten van het kostprijsonderzoek jeugd, de tussentijdse rapportage 2024 en de 1e tussentijdse rapportage 2025.
c. Kadernota 2026-2029 aanmeldingen	De structurele en incidentele aanmeldingen van de vastgestelde kadernota 2026-2029 zijn verwerkt in de begroting. Een totaaloverzicht van nieuw beleid wordt weergegeven in de bijlage 'Totaaloverzicht voorgesteld nieuw beleid'.
d. Dekking algemene reserve	Bij de kadernota 2026-2029 is voorgesteld de incidentele aanmeldingen en het incidentele budget voor onvoorzien te dekken uit de algemene reserve.
e. Terugdraaien / niet effectueren ombuigingen	Bij de kadernota 2026-2029 is voorgesteld om een aantal ombuigingen terug te draaien / niet te effectueren. Dit betreft het niet effectueren van de boventrendmatige verhoging van de OZB met 5% vanaf 2026, het verlagen van de ombuiging op de grote culturele instellingen en het dempen van de tariefverhoging voor zwemlessen en recreatief zwemmen.
f. Effecten meicirculaire 2025	Conform advisering is het effect van de meicirculaire 2025 verwerkt in de begroting. In de advisering van de meicirculaire is een stelpost

	opgenomen voor loon-, prijs- en volumeontwikkeling. Deze wordt nu ingezet onder punt k. Met het verschijnen van de meicirculaire wordt ook bekend hoeveel de gemeente in de begroting op mag nemen voor de stelpost BCF (BTW Compensatiefonds). Op basis van de definitieve afrekening 2024 dient is begroting 2026-2029 structureel aangepast met een lagere inkomst van € 520.000,-. Hiermee is dit deel van de ombuiging niet ingevuld. Bovenstaande is verwerkt in de voorliggende begroting.
g. Indexatie budgetten	De algemene budgetten, inclusief de overdrachten aan gesubsidieerde instellingen, zijn conform het indexatiepercentage in de meicirculaire 2025 (2,7%) geïndexeerd.
h. OZB opbrengsten en overige belastingen	De opbrengsten van de OZB stijgen met het trendpercentage van 2,7%. Daarnaast resulteert een hogere WOZ-waarde, inclusief areaal uitbreiding, van met name niet-woningen in een hogere OZB opbrengst.
i. Verbonden partijen	De hogere kosten van de begrotingen van de diverse verbonden partijen zijn voornamelijk het gevolg van de cao ontwikkelingen. De individuele begrotingen van de verbonden partijen en de ontwikkelingen daarin zijn separaat in advisering gebracht aan de raad waarna de raad een zienswijze in heeft kunnen dienen. Voor een totaaloverzicht wordt verwezen naar de paragraaf 'Verbonden partijen'.
j. Salarisbegroting gemeente Harderwijk	De salarisbegroting gemeente Harderwijk is geactualiseerd, inclusief de effecten van de CAO 2025. De CAO loopt tot en met 31 maart 2027.
k. Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling en stelpost volumeontwikkeling	Voor het opvangen van indexeringen en het CAO effect wordt de stelpost loon- en prijscompensatie vanuit de meicirculaire 2025 ingezet. Daarnaast is de stelpost volumeontwikkeling ingezet. In de Kadernota 2026-2029 was het effect van de begroting zorgkosten nog niet bekend. De nieuwe begroting zorgkosten is verwerkt in de begroting en daarmee kan de stelpost volumeontwikkeling ingezet worden.
l. Zorgkosten sociaal domein / rijksbijdrage BUIG	De hogere lasten voor de zorgkosten zijn onder andere het gevolg van loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. Bij de Wmo is het effect van het kostprijsonderzoek verwerkt. Op basis van de begroting 2025 van de zorgkosten en vervoerskosten had de begroting voor 2026 uitgekomen op een bijstelling van € 3,9 miljoen. De nieuwe begroting 2026 van de zorgkosten en vervoerskosten laat een werkelijk effect zien van € 2,9 miljoen. Hierdoor kunnen ombuigingen binnen het sociaal domein (deels) ingevuld worden voor een bedrag van afgerond € 1 miljoen. In programma 6 wordt een uitgebreide toelichting gegeven.
m. Kapitaallasten en effect liquiditeitsprognose	Het voordeel op de kapitaallasten in 2026 wordt veroorzaakt door het later opleveren en in gebruik nemen van investeringen. Dit betreft onder andere ondergrondse containers en IHP. In de begroting is rekening gehouden, op basis van de liquiditeitsprognose, dat er in 2028 een lening aangetrokken moet worden. Dit leidt tot hogere rentelasten.

n. Diversen	Dit betreffen verschillende bijstellingen en correcties van de begroting. Onder de programma's zijn de verschillen ten opzichte van 2025 meer in detail toegelicht.
-------------	---

Weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit weergegeven. In deze stand is rekening gehouden met de besluitvorming over de jaarrekening 2024, de inzet bij de Kadernota 2026-2029 en de claims op de algemene reserve.

Het vrij besteedbare bedrag binnen de algemene reserve was bij de jaarrekening 2024 € 21,3 miljoen. Bij de kadernota 2026-2029 is voorgesteld de incidentele aanmeldingen (€ 3.132.000) en de aanvulling van de reserve 800 jaar Harderwijk (€ 500.000) te dekken uit de algemene reserve. Daarmee komt het surplus van de algemene reserve op € 17,3 miljoen en de weerstandsratio op 1,9.

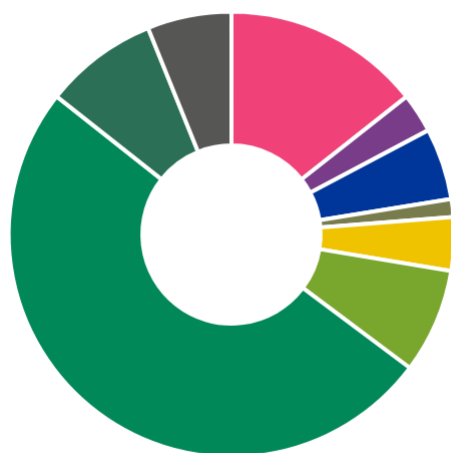
Beschikbare weerstandscapaciteit	Stand 31-12-2024 incl. rekeningresultaat	Claims op reserve	Ingezet bij Kadernota 2026	Prognose stand na verwerking resultaat / claims
Verloop Algemene Reserve	26.782	12.991	-3.632	36.141
Berekening weerstandsvermogen	Prognose stand na verwerking resultaat / claims	Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie eind 2024	Overschot	Ratio weerstandsvermogen
Berekening weerstandsvermogen	36.141	-18.840	17.301	1,9

Lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten worden gevormd door het gemiddelde bedrag dat een huishouden betaalt aan onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing. In de volgende tabel wordt de ontwikkeling van de belangrijkste heffingen voor een huishouden met een gemiddelde woningwaarde van € 405.000,- weergegeven. De belastingcapaciteit in gemeente Harderwijk is in 2026 83% (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Woonlasten woning met gemiddelde WOZ-waarde	Begroting 2025	Begroting 2026	% stijging
WOZ-waarde	374.500	405.000	
Rekentarief OZB	0,09960	0,09150	
OZB	373,00	370,58	-0,65%
Afvalstoffenheffing (bruto)	288,00	305,00	5,90%
Riool- en waterzorgheffing	177,00	198,00	11,86%
Totaal	838,00	873,58	4,24%

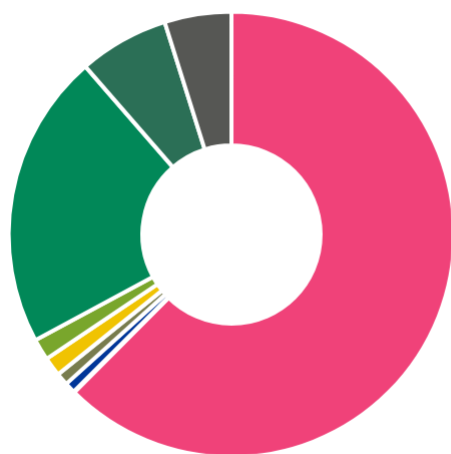
Begrote lasten 2026

Bestuur en ondersteuning	33.012
Veiligheid	6.578
Verkeer, vervoer en waterstaat	11.928
Economie	2.997
Onderwijs	8.895
Sport, cultuur en recreatie	17.447
Sociaal domein	115.720
Duurzaamheid en milieu	18.948
Ruimte en wonen	14.026

2026

Begrote baten 2026

Bestuur en ondersteuning	146.097
Veiligheid	177
Verkeer, vervoer en waterstaat	1.798
Economie	2.086
Onderwijs	3.239
Sport, cultuur en recreatie	3.619
Sociaal domein	50.245
Duurzaamheid en milieu	15.312
Ruimte en wonen	11.336

2026

Leeswijzer

Leeswijzer

De begroting is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Algemeen

Een algemeen deel waarin het voorwoord is opgenomen en de financiële positie van de gemeente.

Programmaplan

Een programma plan met daarin de negen begrotingsprogramma's.

We hanteren de volgende uitgangspunten voor vorm en inhoud van het programmaplan:

- Al ons werk brengen we in beeld, dus zowel de 'going concern' als de projectmatige activiteiten.
- We gaan pragmatisch om met indicatoren. In nieuwe, en te actualiseren beleidsnota's, zullen indicatoren en streefwaarden worden opgenomen. In deze begroting zijn, naast de verplichte indicatoren, bij een aantal programma's een aantal facultatieve indicatoren opgenomen. Dit laatste in nauw overleg met de auditcommissie.
- We geven inzicht in alles waar de gemeente geld aan uitgeeft door budgetten aan prestaties te koppelen.
- Per begrotingsprogramma verwijzen we duidelijk naar financiële informatie in de bijlagen en geven we een samenvatting van die informatie in het programma.

De opbouw per programma is als volgt:

- Algemeen deel
 - Inhoud programma
 - Ontwikkelingen
 - Verbonden Partijen: aangegeven wordt per programma welke verbonden partij bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente. Uitgebreide informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de afzonderlijke paragraaf hierover.
 - Beleidskaders.
- Taakvelden
 - Bij de programma's geven we antwoord op de twee W-vragen, dit doen we per taakveld:
 - Wat willen we bereiken?
 - Wat gaan we daarvoor doen?
 - Indicatoren per taakveld: per indicator worden realisatiewaarden vermeld over de laatste vier jaar (wanneer voorhanden). In de toekomst willen we hier ook realistische streefwaarden aan koppelen. Ook is de bron vermeld. Naast de verplichte indicatoren worden hier de door de gemeenteraad gekozen (facultatieve) indicatoren opgenomen.
- Totaaloverzicht
 - Financieel overzicht per programma
 - Analyse huidige begroting ten opzichte van vorige begroting

Paragrafen

In het programmaplan staat niet alles over de begrotingsprogramma's. Programma overstijgende informatie over bijvoorbeeld verbonden partijen, lokale heffingen en het weerstandsvermogen is apart in paragrafen samengebracht.

Financiële begroting

In de financiële begroting is voornamelijk het cijfermatige onderdeel van de begroting opgenomen, zoals het totaaloverzicht baten, lasten en resultaatbestemming en een meerjarig overzicht van de reserves en voorzieningen.

Bijlagen

Er zijn diverse bijlagen, waaronder een overzicht van het meerjarig investeringsplan, een taakveldenoverzicht IV3, een overzicht van de kerngegevens en een totaal overzicht van het voorgestelde nieuwe beleid.

Vergelijkende cijfers

Als vergelijkende cijfers zijn de jaarrekening 2024 en de begroting 2025 (de primitieve begroting, aangevuld met de begrotingswijzigingen tot en met juli 2025) opgenomen. Ook zijn de uitkomsten van de meicirculaire 2025 verwerkt in de voorliggende begroting om een zo actueel mogelijk overzicht van de begrotingssaldi te krijgen. Door afronding kunnen in de financiële tabellen geringe verschillen ontstaan.

